

Αριθμ. Πρωτ. ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 270
Ημερομ. Κατάθεσης: 10/12/2021
Ωρα κατάθεσης: 11:34'

Αθήνα, 10 Δεκεμβρίου 2021

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς κ. Υπουργό Πολιτισμού & Αθλητισμού

ΘΕΜΑ: Επείγουσα παρέμβαση για Αρχαίο Τείχος Δέμας, Οχύρωση Lager και Φρυκτωρίες Ποικίλου Όρους

Σε συνέχεια των με α.π. 132/1.11.2021, 256/26.11.2019 και 251/6.12.2021 επίκαιρων ερωτήσεών μου για τους αρχαιολογικούς θησαυρούς της Δυτικής Αθήνας και την κατάσταση στην οποία βρίσκονται, επανέρχομαι στο θέμα με τις απαλλοτριώσεις που πρέπει να γίνουν στον αρχαιολογικό χώρο του τείχους Δέμας και την κήρυξη ως σχετικών με το Τείχος, οχύρωσης Lager και των σωζόμενων πύργων - φρυκτωριών του Ποικίλου όρους.

1) Με την υπ' αριθμό ΥΠΑΙΘΠΑ-ΓΓΠ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΑΧ/Φ43/27106/12432/ 1903/981 απόφαση του αναπληρωτή Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΦΕΚ Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων και Πολεοδομικών Θεμάτων 76/14-3-2013), εγκρίθηκε η κήρυξη και οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου του αρχαίου Τείχους «Δέμα». Η κήρυξη περιλαμβάνει το Τείχος «Δέμα» σε όλο το μήκος αυτού, τον Πύργο του Δέματος, το σωζόμενο τμήμα του Πίσω Τείχους και την Οικία του Δέματος, με σκοπό την προστασία τους. Μέσα στη ζώνη οριοθέτησης, όμως, εξακολουθούν να υπάρχουν και να λειτουργούν εγκαταστάσεις με χρήσεις ασύμβατες προς τον αρχαιολογικό χώρο, που τον υποβαθμίζουν και δεν επιτρέπουν την ανάδειξη και επισκεψιμότητά του. Η απομάκρυνσή τους είναι αναγκαία για την ανάδειξη και την προστασία του αρχαιολογικού χώρου.

2) Στα δυτικά προβούνια του Ποικίλου όρους και στο ύψωμα Κάστριζα (174 μ. υψόμετρο), που δεσπόζει στο Θριάσιο Πεδίο, υπάρχουν τα κατάλοιπα μεγάλου οχυρού με ακανόνιστο ελλειψοειδές σχήμα, συνολικού μήκους 380 περίπου μέτρων και, κατά διαστήματα, τετράπλευρους οχυρωματικούς πύργους. Από το οχυρό ξεκινά τείχος που κατέρχεται στην κοιλάδα της Κρωπείας, συνολικού μήκους 500 περίπου μέτρων. Στην βιβλιογραφία είναι γνωστό ως «Οχύρωση Lager». Η κατασκευή του τοποθετείται από τους ερευνητές στον 4ο αιώνα π.Χ. αλλά ο χώρος δεν έχει ανασκαφεί συστηματικά για να καταστεί δυνατή και η ακριβής χρονολόγησή του. Σε σχέση με το Τείχος του Δέματος βρίσκεται νοτιοδυτικά και απέχει από τον Πύργο του Δέματος περίπου 3.500 μέτρα. Η αναγκαία συστηματική αρχαιολογική έρευνα θα φωτίσει τη σχέση της οχύρωσης Lager με το τείχος του Δέματος και θα πλουτίσει τις γνώσεις μας για τον αμυντικό σχεδιασμό της Αττικής κατά τον 4^ο π.χ. αιώνα. Μέχρι σήμερα όμως ούτε ανασκαφικές έρευνες έχουν γίνει, ούτε ο χώρος έχει κηρυχθεί ως αρχαιολογικός.

3) Σύγχρονα με το τείχος του Δέματος, κατασκευάστηκε στο Ποικίλο όρος και στο όρος Αιγάλεω κι ένα δίκτυο πύργων – φρουκτωριών. Έχουν αναφερθεί από πολλούς περιηγητές κι έχουν αποτυπωθεί στον χάρτη των Curtius & Kaupert (φύλλο Pyrgos – 1883) με την ένδειξη «Thurn» (Πύργος). Από αυτούς, οι δύο που βρίσκονταν στις κορυφές Κούκος του όρους Αιγάλεω και ανατολικό Κασκαντάμη του Ποικίλου όρους, οι οποίοι έλεγχαν το πέρασμα από την κοιλάδα Δαφνίου προς την Αθήνα, έχουν ήδη καταστραφεί από τεχνικά έργα. Άλλοι, βρίσκονται κατακείμενοι σε μεγάλους λιθοσωρούς. Σώζονται όμως εν μέρει δύο πύργοι – φρουκτωρίες. Ο πρώτος βρίσκεται στην κορυφή του Ποικίλου όρους Ζαχαρίτσα (453 μ. υψόμετρο). Είναι γνωστός στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, αφού τον προβάλλει στην ιστοσελίδα της (<https://www.efada.gr>) με περιγραφή και αρχαιολογικές πληροφορίες. Ο δεύτερος, βρίσκεται στο ύψωμα Ταμπούρι του Ποικίλου όρους (272 μ. υψόμετρο) που δεσπόζει στο φαράγγι Ζαστάνι. Από τη θέση υπάρχει ευρεία κατόπτευση στο Θριάσιο Πεδίο και το πέρασμα της κοιλάδας της Κρωπείας. Και οι δύο ανωτέρω πύργοι - φρουκτωρίες δεν έχουν κηρυχθεί ως αρχαιολογικοί χώροι και δεν προστατεύονται από τη σχετική νομοθεσία.

Η κήρυξη των υπ' αριθμ. 2 και 3 αρχαιοτήτων ως αρχαιολογικών χώρων, η αναστήλωσή τους, η σήμανσή τους και η έρευνα γύρω από αυτούς, ασφαλώς θα δώσει πολλές πληροφορίες για το αμυντικό σύστημα της Αττικής κατά τον 4^ο π.χ. αιώνα. Εξάλλου, οι αρχαιότητες αυτές μπορούν να αποτελέσουν σταθμούς ενός αρχαιολογικού περιπάτου στην περιοχή της δυτικής Αθήνας και της δυτικής Αττικής.

Η συστηματική και διαχρονική παραμέληση ανάδειξης και προστασίας των αρχαιοτήτων της δυτικής Αθήνας – Αττικής, δημιουργεί την εντύπωση ότι το Υπουργείο συναινεί με την άποψη ότι η περιοχή είναι προορισμένη για χωροθέτηση ανεπιθύμητων δραστηριοτήτων και τα αρχαία είναι εμπόδιο στην χωροθέτηση αυτή.

Δεδομένου ότι:

- 1) η ανάγκη για την απαλλοτρίωση και απομάκρυνση των ασύμβατων και υποβαθμιστικών χρήσεων στον αρχαιολογικό χώρο του τείχους του Δέματος είναι προφανής και αναγκαία.
- 2) η κήρυξη των ανωτέρω αρχαιολογικών χώρων του Ποικίλου όρους είναι αναγκαία για την προστασία και ανάδειξή τους.

Ερωτάται η κ. Υπουργός

Δεσμεύεται να προχωρήσει άμεσα στις απαραίτητες αυτές ενέργειες;

Ο ερωτών βουλευτής

Κρίτων Αρσένης